

Nieuwsbrief 2021-11 (november), regio Den Bosch

Introductie

Dag lieve mensen allemaal,

Vorige oktobermaand was een wat hectische maand voor mij onder andere door mooie activiteiten die met het genootschap van Sint Jacob te maken hadden. De eerste weken heb ik gehospitaliseerd in Roncesvalles en we hadden ook ons najaarsoverleg op 24 oktober. Ik denk dat we met plezier kunnen terugkijken op deze laatste dag, waarvan een korte impressie in deze nieuwsbrief. Ik heb in ieder geval genoten van het programma en alle inspirerende contacten met bekende en minder bekende leden in onze regio. Er zijn weer mooie plannetjes uit voortgekomen, zoals een fietstocht in het voorjaar en leuk om te horen dat twee mensen uit de regio volgend jaar rond Pasen gaan hospitaleren in Roncesvalles. Toevallig ook nog in hetzelfde team.

Laten we tenminste hopen, dat alles kan doorgaan nu er weer zoveel mensen ziek worden en er grote druk is op de zorg. Ik maak me zorgen over de onrust en de tegenstellingen die hiermee gepaard gaan en hoop op solidariteit in de maatschappij hoe moeilijk het soms ook kan zijn.

Nog even wat anders. In oktober zag ik toch ook nog kans om een boek, "De Camino" genaamd, te lezen van een Nederlandse schrijfster Anya Niewierra. Dit boek was een kadootje van mijn zoon en dat maakte mij extra blij. Misschien is het een tip voor de komende feestdagen, want het is zeker de moeite waard om te lezen. De Camino is een literaire thriller en het verhaal speelt zich voornamelijk af in Frankrijk op de Via Podiensis van Le Puy-en-Velay naar Conques. Ik herhaal wat er op de omslag staat: "een jaar nadat haar man zelfmoord pleegde op de Camino loopt Lotte (zijn vrouw) dezelfde route en ontrafelt een duister geheim". Het geheim heeft te maken met de oorlog in Bosnië en al lezende is mij ook meer duidelijk geworden hoe verscheurd het land is geworden na het uiteenvallen van Joegoslavië. Heel interessant en voor de romanticus is er ook nog genoeg te lezen.

Zo, dat was het voor nu, tot de volgende keer.

Mogelijk zien we elkaar weer op de regiowandeling van 27 november aanstaande.

Marianne

Ondertussen in de Bossche regio

Najaar bijeenkomst

Op zondag 24 oktober 2021 werd de jaarlijkse najaar bijeenkomst gehouden in de regio Den Bosch. Als gevolg van Covid 19 perikelen was het alweer enige tijd geleden dat de regioleden op deze wijze bijeen waren.

We begonnen de dag in de ochtend met een wandeling door de binnenstad van Den Bosch. We verzamelden ons op de markt. Bedoeling was bij Jeroen Bosch, maar die stond nog in de schaduw;

dan maar bij het Puthuis. Het zondagse kloggelui van de verschillende Bossche kerken verwelkomde ons. Marianne (Jansen) had de wandeling voorbereid en wist de weg. Rond tien uur waren de meeste deelnemers (ca 40) aanwezig en vertrokken we richting Hinthamerstraat. Bij aanvang was het nog een beetje fris, maar de zon werd allengs krachtiger en het was een schitterende wandelochtend, waarbij veel (onbekende) plekjejes werden aangedaan en waar Marianne wat vertelde over de geschiedenis ervan. Via één van de oudste steegjes van Den Bosch, het Rozemarijnstraatje, kwamen we bij de Binnendieze (met o.a. het beeldje van Dieske). In de Middeleeuwen kregen gestorven kinderen onder de twaalf jaar een van rozemarijntakjes gevlochten krans op het hoofd. Rozemarijn heeft de symbolische betekenis van beschermer tegen tegenspoed en wordt o.a. met het eeuwige leven geassocieerd. Mogelijk dat het straatje naar de makers van die kransen is vernoemd. Verder op weg naar de Sint Jan (Ssssst, er was een mis aan de gang, maar een bezoekje aan de Mariakapel kan altijd wel).

Via de bibliotheek, het huis 73 en verschillende hofjes en binnenplaatsjes richting Jeroen Bosch Art Center (de oude St Jacobskerk). Opvallend hoeveel stedelijk erfgoed er in ca 2 uur aan je voorbijtrekt.

Rond een uur of kwart over twaalf waren we welkom in het Jeroen Bosch Art Center voor een eenvoudige lunch. Goede tijd om bij te praten en herinneringen op te halen aan de tijd van vóór en tijdens de coronapandemie.

Het middag deel van de bijeenkomst begon rond 13.00 uur met een welkom door Marianne, een korte terugblik op het afgelopen "corona"-jaar en een oproep voor extra hulp/ vrijwilligers voor de redactie van de nieuwsbrief, het bijhouden van de regiopagina van het genootschap en andere (permanente) activiteiten van de regio commissie.

Een schriftelijke reactie van Esther (Kuijsters) over het Camino Café werd voorgedragen door Henk (Murray)

Het caminocafé

Helaas kan ik er vandaag zelf niet bij zijn maar ik wilde toch graag iets vertellen over het caminocafé.

Eind 2018 zijn we gestart met het caminocafé in Den Bosch. Op een aantal plaatsen in Nederland waren al cafés maar in Brabant was er nog geen. De eerst bijeenkomst was in café de Unie. Via het genootschap, Facebook en Instagram hadden we het café onder de aandacht gebracht. Het café is bedoeld voor iedereen die interesse heeft in het lopen of fietsen naar Santiago, Rome of een andere pelgrimstocht. Het café is er voor mensen die al onderweg zijn geweest en voor mensen die zich aan het oriënteren zijn op wat er allemaal mogelijk is. In het café liggen routekaarten, boekjes en andere info en vaak brengen mensen ook fotoboeken mee of zijn er foto's op een laptop te zien. We, Mieke, Maron en ik zelf hadden bedacht dat het mooi zou zijn als er 3 mensen zouden komen die eerste keer. Het werden er 30. Veel meer dan we hadden verwacht. Dat was superfijn. Van café de Unie verhuisden we naar het Mariapaviljoen omdat we daar in een aparte ruimte konden zitten. Dat doen we nu nog steeds. Het aantal bezoekers varieert tussen de 10 en 30. Er komen heel veel nieuwe pelgrims die zich aan het oriënteren zijn en er komen pelgrims die al ooit onderweg zijn geweest en het heerlijk vinden om te vertellen over hun tocht en ook om nieuwe pelgrims op weg te helpen. Ook is het leuk dat er mensen komen van alle leeftijden. Ik krijg van die avonden altijd heel veel energie want er hangt een hele fijne sfeer.

Toen Corona kwam konden we niet meer naar het café. Maar afgelopen januari begon het zo te kriebelen dat ik een onlinecaminocafé ben gestart. Via Teams, even wat anders dan in het echt maar.....wel heel erg fijn om elkaar weer te zien. De eerste keer waren het pelgrims die al in het café kwamen en het net zo miste als ik. Heerlijk was het om te horen hoe zij het afgelopen jaar hadden ervaren en wat hun plannen waren. Alle volgende keren hadden we het eerste uur een café en daarna een onlinepresentatie. In het café kwamen ook steeds meer nieuwe pelgrims. Mooi om hen op deze manier toch op weg te kunnen helpen. De onlinepresentaties waren ook goed bezocht. Henk Murraij vertelde over zijn camino en zijn "Durven zijn" programma, Jasper van Deurzen vertelde over "Ons Kloosterpad", Rein Klaasse over zijn wandelavontuur op de camino Frances, Erik Arts over zijn fietsavontuur van huis naar Santiago en Luisa en Joyce van Camino Comfort beantwoordden vragen over wat mee te nemen en wat thuis te laten. Mooi dat we op deze manier in een hele rare tijd iets moois konden doen. De afgelopen weken volgde ik op internet een fietser en een wandelaar die ik in het onlinecafé had ontmoet en die nu allebei onderweg waren naar Santiago. Uiteindelijk kwamen ze samen aan in Finistère. Dronken daar een biertje en genoten van het mooie uitzicht. Dat is wat het café doet en waar het voor bedoeld is. Daar ben ik best een heeeeel erg beetje trots op.

Begin september mochten we voor het eerst weer bij elkaar komen in het Mariapaviljoen. Wat was het heerlijk om mensen na een lange tijd weer in het echt te zien en ook fijn dat er weer nieuwe pelgrims kwamen die we op weg konden helpen. 13 oktober was er weer een café en ook dat was druk bezocht. Het caminocafé is elke tweede woensdag van de maand van 19 tot 21 uur. Het eerstvolgende café is 10 november. Voorlopig moet het nog even met inschrijven en is er een maximum aan deelnemers. Hopelijk tot ziens in het volgende café.
Groetjes, Esther

Na het intro kwam Loes (van Benschop) vertellen over haar voetreis naar Rome in 2019. Eerder al liep ze van Léon naar Santiago en ook de Camino Portugues en had de smaak dus goed te pakken. Dit keer was de keuze gevallen op de Via Francigena (van Canterbury, via Frankrijk en Zwitserland, naar Rome). Een schitterende, natuur- en cultuurrijke tocht, die inmiddels tot het Europees Cultureel Erfgoed wordt gerekend. Niet zo druk belopen als de pelgrimsroute naar Sint Jacobus in Santiago de Compostela, maar jaarlijks trekken er toch ook wel

tienduizenden pelgrims naar de graven van Petrus en Paulus in Rome.

De start van de voettocht, die in aanvang voor een paar voetproblemen zorgde, is in Siena (Piazza del Campo) en van daaruit verder naar Rome. Onderweg veel ontmoetingen en aan het einde van de reis het "Testimonium".

Loes liep alleen, maar maakte onderweg verschillende

Caminovrienden. Vooral 's avonds was het gezellig en werd er gezamenlijk gegeten. Overdag nam zij haar tijd om prachtige foto's te maken, die nu getoond werden. Al met al was het een heel andere tocht dan een Spaanse Camino, onder andere omdat er niet zoveel wandelaars zijn en er veel minder mogelijkheden zijn om te overnachten en onderweg te eten en te drinken.

Voor geïnteresseerden [hierbij een link](#).

Vervolgens maakte Erik (Arts) ons deel van zijn fietstocht naar Santiago in corona tijd.

Aan de hand van zijn [Facebookpagina](#) vertelt hij zijn ervaringen en geeft hij tips over mooie routes. Ook laat Erik zijn gids, "Biking the Camino", zien waar in drie delen is aangegeven hoe je naar Santiago de Compostella kan komen. Zijn indeling in drieën is interessant. Het eerste deel van de tocht staat in het teken van Onthaasten. Het beschrijft de route langs de Maasoeveren tot aan de Morvan in Frankrijk. Het tweede deel beschrijft het Verdiepen en start bij Vezelay tot aan St. Jean Pied de Port. Het laatste deel gaat over Ontwaken. Deze gids is digitaal bij Erik aan te vragen.

Na de pauze **vertellen Mientje** (van de Graaf) **en Henk** (Murray) over het pelgrimeren met de jeugd. Eigenlijk is er met de lockdowns behoorlijk de klad ingekomen, maar gelukkig blijven scholen geïnteresseerd en was er dit jaar een pelgrimstocht met leerlingen van een school uit Veghel. Verder vertellen ze over nieuwe landelijke ontwikkelingen die de aandacht hebben gevraagd en het pelgrimeren zullen gaan ondersteunen. Tot slot werd er een compilatie van een filmpje over pelgrimeren met kinderen op het Kloosterpad getoond (was op de televisie) aangevuld met beelden van eerder pelgrimeren.

Tot slot vertelt Marianne (Jansen) over hospitaleren in Roncesvalles, waarvan zij net terug is. Zij vertelt over de geschiedenis van Roncesvalles en over de werkzaamheden die gedaan moeten worden. Verder wat je zoal kan meemaken met pelgrims en wat belangrijke punten zijn in de overweging om te gaan hospitaleren. Alles aan de hand van foto's.

De dag wordt besloten met een borrel en zo tegen half zes worden we echt gesommeerd om de mooie ruimte te verlaten omdat het museum gaat sluiten.

Het was een lange, maar mooie dag.

Camino café

Hoi allemaal,

Op woensdag 10 november is er tussen 19 en 21 uur weer een camino café in het Mariapaviljoen aan het burgemeester Loeffplein in Den Bosch.

In verband met Corona is er nog steeds een maximum aan het aantal bezoekers. Je kunt je inschrijven door een mail te sturen naar:

caminocafeshertogenbosch

Groetjes, Esther

Regiowandeling

Op 27 november 2021 wordt weer een regiowandeling georganiseerd. De tocht is voorbereid door Yolande Houben en gaat vooral door de bossen en ook een klein stukje over de Loonse en Drunense duinen.

Start: parkeerterrein bij restaurant de Roestelberg, Roestelbergseweg 2, Kaatsheuvel.

Een afzonderlijke uitnodiging volgt nog.

Fragment van onderweg

In 2016 liep ik van Barcelona naar Santiago de Compostela. De Camino Catalán (van Monserrat naar Zaragoza), de Camino del Ebro (van Zaragoza naar Logroño), de Camino Francés (van Logroño naar Santiago)

dag 04 ... dalend, met een paar venijnige klimmetjes en ver ...

zaterdag 14-05-2016 = Monserrat - Igualada

32 km = totaal 39 km

Kon vanochtend toch nog ontbijten. Van een koppel Fransen in de herberg kreeg ik een paar boterhammen en er was kaas, jam en zo meer.

Om ca 8 uur op pad. Het was redelijk onbewolkt, tikje heig en het beloofde weer behoorlijk warm te worden. Het eerste stuk was door het bos over een pad rond de catedral met heel veel keramische plaquettes met allerhande heiligen. Het liep goed en glooiend omlaag. Op zeker moment kwam het pad uit op een weggetje en verder via het asfalt; liep wel goed na de rotsen gisteren.

De eerste stop was in San Pau de la Guardia. Een herbergachtig iets na ca 13 km, waar ik uitgebreid koffie heb gedronken. Ik voelde m'n knieën en spieren van gisteren.

Een uurtje later, in Castelloli, gegeten, gedronken en gerust. Twee dames (Frans en Canadees) die gisteren ook in de herberg waren, kwamen na enige tijd ook aan. Zij gingen ook naar Igualada.

Volgens de aanwijzing was het nog ongeveer 7 km naar Igualada (5 kwartier). Onderweg nog een hele steile, rotsige klim (weer met handen en voeten, net als gisteren), daarna ging het weer stevig omlaag.

Igualada is een heel langgerekte stad. Net ervoor enigszins van de weg geraakt en ik kwam in een koolzaadveld terecht.

Na wat kruip- en sluip-door en over een gesloten hek op het einde (toch wel wat lastig met een rugzak) weer in de goede richting. Het duurde erg lang voordat ik écht in het centrum was. Eerst maar wat gedronken en naar de herberg geïnformeerd. Deze lag geheel aan het einde van het plaatsje. Voordat ik de sleutel had, was ik weer een half uur verder. Gedoucht en een tijd op bed gelegen. Ben zeer vermoeid. Morgen beter!

Rinse

En dan nog even dit

Als lopen stilstaan wordt

Als lopen stilstaan wordt
En je de stilte omarmt
Zet je bedachtzaam stap na stap
Laat je langzaam los dat wat je leidt en
Verbindt je je met wat je bevrijdt

Als lopen stilstaan wordt
En je de stilte omarmt
Dwaal je, maar loop je nooit verkeerd
Aanvaard je dankbaar je kwetsbaarheid en pijn
Brent het je waar je op dat moment moet zijn

Als lopen stilstaan wordt
Zijn de natuur en de elementen onvoorwaardelijk aan je zij
Haal je troost en liefde uit alles om je heen
In verwondering ben je nooit alleen

Als je de stilte omarmt
Wordt je sprakeloos van ontzag
Geeft de stilte je zoveel kracht
Ben je meer dan je ooit had gedacht

Als lopen stilstaan wordt
en je jezelf omarmt
Wordt het stil
En ben je vrij.

Onbekende dichter(es) rond de "Walk of Wisdom"

Als er regioleden zijn die een bijdrage aan de komende nieuwsbrief willen leveren, voel je vooral vrij dat te doen. Graag op/ vóór 28 november 2021 [via de regiomail](#).

Rest ons een ieder een goede "slacht" maand toe te wensen.

Regiocommissie 's-Hertogenbosch
Marianne, Theo en Rinse

